ج) «قلموا أظفاركم من كسب الحرام»

حال اینی که در بحارالانوار دارد، خیلی دلنشین است. می‌گوید حضرت عیسی علیه السلام به حواریون خودشان دستور می‌دادند: «يا عيسى قل لهم: قلموا أظفاركم من كسب الحرام»[1]، چون وقتی نان بلند می‌شود، أخاذ می‌شود. ببینید حضرت علیه السلام دارند تصریح می‌کنند من که می‌گویم نان بگیری ... . حال نان بگیری تمیزی می‌شوید! اما وقتی می‌گویم نان بگیری به این خاطر است که وقتی نان بلند می‌شود اول أخاذی آن است. نان بلند، بیشتر می‌تواند اموال مردم را جلب کند: «قلّموا اظفارکم من کسب الحرام». ببینید در لسان روایات ما به این تصریح نمی‌شود. برای کسی می‌گذارند که خودش بفهمد. چون جانب ذووجهین بودن را مراعات می‌کنند. ذو العینین. اما می‌بینید چون خصوصیت حضرت عیسی علیه السلام این بوده است که البشارة و انجیل را آورده است، به این جور چیزها تصریح می‌کند. «قلموا اظفارکم من کسب الحرام»؛ یعنی ذهن طرف از ظاهرش و آن چیزی که الآن در ریخت سنت فقهی دارد، فاصله می‌گیرد. ذهنش از کلام ایشان سراغ مطالب اخلاقی می‌رود.

منظور این است که گاهی معصوم علیه‌السلام، در چیزهای ساده‌ای که می‌گویند، مطالبی می‌گویند. شاهدش این است که حضرت علیه السلام فرمودند من که یک کلمه می‌گویم «لی منها سبعین مخرج»[2]؛ «مخرج» به‌معنای محمل است. یعنی می‌توانم هفتاد جور معنا کنم.

شاگرد: لزوماً این را در مقام استظهار نمی‌فرمایید. این زمینه هست که اگر قرینه شد و فهمیدیم، به آن مرحله رسیدیم.

استاد: بله؛ مثلاً می‌بینید حضرت علیه السلام کلامی را می‌گویند که هیچ قرینه‌ای هم ندارد، متصل است. کسی بعداً در روایت دیگری، کلام دیگری را از معصومین علیهم‌السلام می‌بیند و می‌گوید وقتی این با آن به هم وصل می‌شود، چنین معنایی از آن استفاده می‌شود. این جور نیست که بگویم چون آن قرینه پیدا است، حضرت علیه السلام اراده نکرده‌اند. دم و دستگاهی دارد. به تعبیری که علماء دارند، آنها برای خودشان لغت خاصی دارند.

---

[1]. علامه‌ی مجلسی، بحار الأنوار (چاپ: دارالاحیاء التراث)، ج ۱۴، ص ۲۹۵.

[2] همان، ج ۲، ص ۱۹۸: «عن أبي الصباح عن أبي عبدالله قال : إني لا حدث الناس علی سبعين وجها لي في كل وجه منها المخرج».

بازبینی #2
ایجاد شده 28 ژانویه 2024 15:11:37 توسط ... .
به روزرسانی شده 1 فوریه 2024 15:20:43 توسط ... .